אוניברסיטת בר-אילן
מחשבת ישראל

תאריך עדכון: 17.04.2016

הגות בסיפור החסידי

מס' הקורס: 30222/01

המרצה: ד"ר ציפי קויפמן

סוג הקורס: הרצאה

שנת לימודים: תשע"ז

סמסטר: א'

היקף שעות: 1 ש"ש

א. מטרות הקורס (מטרות על / מטרות ספציפיות):

הקורס יעסוק במקומו של הסיפור החסידי בתנועה החסידית ובהגותה. תוך עיון במגוון סיפורים חסידיים מסוגים שונים ומתקופות שונות ובפרשנויות שהוצעו להם נתוודע לעולמו של הסיפור החסידי. נכיר מגוון הסברים שהחסידים עצמם העניקו לחשיבותו של הסיפור ולתפקידו הריטואלי, לצד גישות שונות במחקר ביחס לסיפור החסידי. העיון בספרות זו ילווה בפרספקטיבה מחקרית רחבה על אודות תפקידו של הנרטיב בתרבות בכלל ובתרבות היהודית בפרט, ועל מיקומו של הסיפור בתוך הקשר דתי נורמטיבי.

1) היכרות עם תפיסות שונות ביחס לתפקידו הדתי, החינוכי והחברתי של הסיפור החסידי מנקודת מבטם של המספרים/ההוגים החסידיים.
2) היכרות עם גישות שונות במחקר ביחס לתפקידו של הסיפור החסידי והסיפור בכלל.
3) רכישת כלים לעיון בסיפורים חסידיים.
4) היכרות עם דמויות ונושאי יסוד בחסידות המשתקפים בעד סיפורים חסידיים שונים.

ב. תוכן הקורס: (רציונל, נושאים)

מהלך השיעורים: (שיטות ההוראה, שימוש בטכנולוגיה, מרצים אורחים)

שיטות הוראה: הרצאה, קריאה וניתוח טקסטים, דיון בכיתה

תכנית הוראה מפורטת לכל השיעורים: (רשימה או טבלה כדוגמת המצ"ב)

מס' השיעור	נושא השיעור	קריאה נדרשת
1-2	הסיפור החסידי בעיני החסידים	גדליה נגאל, הסיפורת החסידית: תולדותיה ונושאיה, ירושלים 1981, עמ' 57-82 משה אידל, החסידות- בין אקסטזה למאגיה, תרגם עזן ידין, ירושלים ותל אביב תשס"א, עמ' 346-340
3	מחלוקת שלום-בובר על הסיפור החסידי	גרשם שלום, "פירושו של מרטין בובר לחסידות", דברים בגו: פרקי מורשה ותחיה, קיבץ והביא לדפוס אברהם שפירא, תל אביב תשל"ו, עמ' 361-382 Martin Buber,"Interpreting Hasidism", Commentary 36, Sept. 1963, pp. 218-225 ישראל קורן, המסתורין של הארץ: מיסטיקה וחסידות בהגותו של מרטין בובר, חיפה תשס"ה, 172-181
4-5	היבטים היסטוריים - שבחי הבעש"ט כמקרה מבחן	(**חובה**) משה רוסמן, הבעש"ט מחדש החסידות, תרגם דוד לוביש, ירושלים 1999, עמ' 187-205 (**חובה**) עמנואל אטקס, בעל השם: הבעש"ט- מאגיה, מיסטיקה, הנהגה, ירושלים תש"ס, עמ' 217-265 אלחנן ריינר, "שבחי הבעש"ט: מסירה, עריכה, הדפסה", הקונגרס העולמי למדעי היהדות האחד עשר, ג, כרך 2 (תשנ"ג), עמ' 145-152 משה רוסמן, היסטוריה יהודית? כתיבת היסטוריוגרפיה יהודית בעידן פוסט-מודרני, תרגמה אביבה גורן, תל אביב תשע"א, עמ' 194-207
6	בין היסטוריה לספרות	דניאל בויארין, הבשר שברוח: שיח המיניות בתלמוד, תרגם עדי אופיר, תל אביב תשנ"ט, עמ' 18-27 ציפי קויפמן, "ר' זושא מאנופולי: לדיוקנו של צדיק", קבלה ל (תשע"ג), עמ' 301-273

(חובה) יוסף דן, הסיפור החסידי, ירושלים 1975, עמ' 34-58 Tsippi Kauffman, "Two Tzaddikim, Two Women in Labor, and One Salvation: Reading Gender in a Hasidic Story", Jewish Quarterly Review 101 (summer 2011), pp. 420-438	הסיפור כמיתוס קבלי	7-8
Adia Mendelson-Maoz, "Ethics and Literature: Introduction", Philosophia 35 (2007), pp. 111-116 William Cutter, "Do the Qualities of Story Influence the Quality of Life? Some Perspectives on the Limitations and Enhancements of Narrative Ethics", Noam Zohar (ed.), Qualitiy of Life in Jewish Bioethics, Lanham 2006 Tsippi Kauffman, "The Hasidic story- a call for narrative religiosity", The Journal of Jewish Thought and Philosophy 22 (2014), 101-126 (**חובה**)	אתיקה נרטיבית והסיפור החסידי	9-10
(חובה) עלי יסיף, סיפור העם העברי, ירושלים תשנ"ד, עמ' 401-436 **(חובה)** חנה הנדלר, "הסיפור החסידי בין עיצוב ספרותי לאידאה רוחנית: עיון בשלוש גרסאות של התימה "אוצר תחת הגשר" כמדגם מייצג", אבידב ליפסקר ורלה קושלבסקי (עורכים), מעשה סיפור, רמת גן תשס"ו, עמ' 147-167 ניחם רוס, "שנים אוחזין בחסידות: מאבק אידיאולוגי סביב מעשייה חסידית אחת", קבלה טו (תשס"ז), עמ' 271-304	הסיפור החסידי כסיפור עממי	11-12

		יואב אלשטיין, "מורפולוגיה וסמליות של קבוצת "יש קונה עולמו בשעה אחת" בסיפורת החסידית", מחקרי ירושלים בפולקלור יהודי יא-יב (סיוון תש"ן), עמ' 18-45 Glenn Dynner, Men of Silk: The Hasidic Conquest of Polish Jewish Society, Oxford 2006, pp. 197-226 Ran HaCohen, "The Hay Wagon Moves to the West: On Martin Buber's Adaptation of Hassidic Legends", Modern Judaism 28 (1) (February 2008), pp. 1-13
13	סיכום	

ג. חובות הקורס:

דרישות קדם: אין

חובות / דרישות / מטלות: נוכחות, השתתפות פעילה, עבודה

מרכיבי הציון הסופי (ציון מספרי / ציון עובר): 100% עבודה

ד. ביבליוגרפיה: (חובה/רשות) קריאת החובה והרשות לעיל בטבלה

ספרי הלימוד (textbooks) וספרי עזר נוספים:

חומר מחייב למבחנים: